

PORTRETUL UNEI GENERAȚII – TREI PIESE DE TEATRU DESPRE ADOLESCENȚI

Chatroom, Norway. Today și *Plastilină* sunt trei texte de teatru care s-au jucat anii trecuți în teatrele din România. Ce au în comun aceste piese este faptul că aproape toate personajele lor sunt la vârsta adolescenței. Ele oferă portretul unei generații de tineri: debusolați, neînțeleși, într-o continuă luptă cu părinții și cu sistemul. Sunt piese despre adolescenți și pentru adolescenți, care reflectă problemele cu care se confruntă tinerii de astăzi.

24 din 24 online. *Chatroom* de Enda Walsh

Un scriitor care a reușit să surprindă foarte bine lumea tinerilor de astăzi este irlandezul Enda Walsh, ale cărui texte *Disco Pigs* (2006) și *Chatroom* (2005) au fost traduse și jucate și în România.

În piesa *Chatroom*, patru adolescenți (William, Jack, Eva și Emily) se întâlnesc într-un chatroom pe internet. Regula de următoarea: nici unul dintre ei nu-și dezvăluie numele real și nimeni nu spune la ce școală învață. Ce știi unii despre alții e că locuiesc în același oraș și au aproximativ aceeași vîrstă: 15 ani. La început, discuțiile sunt inofensive și se învîrt în jurul faptului că William vrea s-o omoare pe J.K. Rowling, autoarea romanului *Harry Potter*, deoarece aceasta, alături de alți scriitori pentru copii, încurajată de adulți, „scrie povești inventate și răsuflă ca aștia micii să aibă o imagine drăgălașă și falsă despre ce înseamnă viața”. Adolescenții de pe chat se răzvrătesc împotriva lumii adulților și simt nevoia să ia atitudine: „cu toții suntem la vârsta când vrem să credem în câte ceva, nu? Nu să mergem la bowling sau să mergem la Mac Donald's s-o frecăm c-o țigară sau să batem câmpii despre ultimul album al nu-știi-cui... asta-i pierdere de vreme! E timpul să ieșim în față! Suntem *adolescenți!* Pe vremuri, asta-nsemna ceva! Însemna revoluție, nu? Înafară de punkiști, ce-au făcut adolescenții în ultimii 30 de ani? Nimic!” Apoi, pe chat apare Jim, un adolescent depresiv, dar nu „genul ăla care-și face altar cu Kurt Cobain sau așa”, ci un tânăr care crede că are probleme reale și care „caută un sens”. Jim devine cu ușurință mingea de ping-pong a celorlalți. Din pliciseală, ei îl conving că sinuciderea e singura soluție pentru a scăpa de probleme. În numele tuturor adolescenților, Jim va urma să tragă un semnal de alarmă, iar prin sinuciderea sa, va face măcar o dată în viață ceva glorios: „De la cîșpe ani încolo trăiești doar prin șabloane. O să tot fii băgat în sertărașe până o să te arunce în ultimul sertar și-o să te bage sub pământ. La sigur. Numai câțiva adolescenți fac față. Numai câteva suflete tari au ceva de spus. Adolescenții ca tine, Jim”. Abandonat de tată la vârsta de șase ani în timpul

unei vizite la Grădina Zoologică, simțindu-se ne iubit de mamă și neînțeleș de frați și de colegii de școală, Jim se va lăsa ușor convins de către comunitatea virtuală să facă acest pas.

Tinerii din *Chatroom* trăiesc pe internet 24 din 24, își bat joc de clișee, dar la rândul lor vorbesc doar în clișee. Trăiesc într-o realitate plină de stereotipii, opaci la libertate sau la respectul față de celălalt. Ei nu-și văd fața, nu-și aud tonul, nu-și simt căldura. Emoțiile sunt substituite de icon-uri, etalând zâmbete prefabricate. Expuși rapid la toate tipurile de informații, judecând de unii singuri, în eprubetă, orice situație, tinerii ard prea repede prea multe etape. Singurul care se maturizează și care ajunge, în final, să înțeleagă ceva este Jim, potențialul sinucigaș, care în finalul piesei descoperă bucuria de a trăi.

Generația Google. *Norway. Today* de Igor Bauersima

Tot de la o poveste de pe internet a pornit și *Norway. Today*, textul elvețianului Igor Bauersima. La începutul anului 2000, renumitul teatru „Düsseldorfer Schauspielhaus” i-a comandat o piesă. Bauersima și-a găsit materialul citind un articol în revista „Der Spiegel”. Un norvegian de 24 de ani caută pe internet o persoană cu care să se sinucidă. După nici zece zile, se aruncă împreună cu o tânără din Austria de pe stînca Prekestolen din apropierea fiordului norvegian Lyse, înaltă de 600 de metri.

Inspirându-se din acest fapt real, Bauersima scrie *Norway. Today*, pe care o și montează în iunie 2001. În scurt timp, devine una dintre cele mai jucate piese de teatru din Europa. *Norway. Today* se vrea o critică a vremurilor actuale, în care viața virtuală tinde să înlocuiască, treptat, viața reală și oamenii încep să fie din ce în ce mai „fake”.

Într-o eră a relațiilor virtuale, în care prietenii se leagă mai mult pe rețelele de socializare decât în viața reală, Julie caută pe un site de sinucigași o persoană care îi împărtășește gândurile macabre. Și îl găsește pe August. Se hotărăsc să moară împreună. Atunci când, ajunși la marginea stîncii, el o întreabă de ce n-a vrut să se sinucidă singură, Julie răspunde: „Să fii singur e jalnic, să mori singur, tot așa. Vreau să mă aleg cu ceva din asta. Vreau să văd unul care moare imediat”. În realitate, îi este mare teamă de singurătate. August, în schimb, nu pare atât de convins că vrea să moară. El alege s-o urmeze pe Julie mai mult pentru că e fascinat de curajul ei. În sfârșit, se întâmplă ceva care nu e plictisitor, care nu e „fake”.

Ca și *Chatroom, Norway. Today* descrie exact felul în care sunt adolescenții de astăzi. Ei stau pe chat în loc să trăiască. Chiar în momentul în care cei doi reușesc să se apropie, ei pre-

feră să-și spună unul altuia cum se mângâie, cum s-ar săruta și cum ar face dragoste, în loc s-o facă de-adevărat. Pentru că nu mai cunosc senzațiile reale. Adolescenții Julie și August pierd legătura cu realitatea, folosind în exces rețelele de socializare de pe internet. Pentru ei, acest lucru înseamnă pierderea copilăriei, noile mijloace ale tehnologiei ducând la singurătate, la asfixiere. Izolați de lumea reală, ei nu au cum să simtă. Abia când ajung pe marginea unei prăpăstii din Norvegia, cei doi încep să trăiască sentimente adevărate: frică, furie, dragoste. Abia acum ajung să se cunoască și încearcă să exploreze motivele care l-au adus pe celălalt aici, pe stâncă. Fiind atât de diferiți, cei doi arată puțină înțelegere pentru motivele celuilalt. Cu toate acestea, aflați în situația limită de a trăi ultima zi din viața lor, ei se apropie unul de celălalt și devin prieteni.

În *Norway. Today*, dragostea îi face pe Julie și August să renunțe la ideea de sinucidere. Ei hotărăsc să părăsească lumea falsă în care trăiesc. Și o fac. Dar nu prin sinucidere, ci prin descoperirea dragostei. „S-ar putea întâmpla că tocmai ne-a lovit o fericire de pe urma căreia n-o să putem să ne revenim prea curând”, spune August. În final, ceea ce ajunge în prăpastie e camera de filmat, semn că cei doi decid să trăiască lucruri adevărate și că au ales viața.

Poezia unei lumi crude. *Plastilină* de Vasili Sigariev

Poate unul dintre cele mai puternice texte contemporane care vorbește despre adolescență, plin de poezie și cruzime, este *Plastilină* de Vasili Sigariev. Spre deosebire de *Norway. Today* și de *Chatroom*, care se încheie într-o notă luminoasă, personajelor din *Plastilină* nu li se acordă nici o șansă. În final, sunt înghițiți de lumea gri în care trăiesc. Ca poetică și ca duritate, *Plastilină* se apropie mai mult de *Disco Pigs*. Textul dramaturgului rus, scris în 2002, aduce încă ceva în plus: o atmosferă pe care n-ai cum s-o uiți. Acțiunea se petrece într-un cartier de blocuri la periferia unui oraș. Poate fi orice oraș din lume. Aici, mizeria, alcoolul, violența, prostituția, crima și violul fac regulile. Scenele se succedă repede, în stil cinematografic, ca niște episoade scurte. Ele se petrec în spații foarte diferite: camera lui Maxim, scara blocului, în fața blocului, toaleta școlii, cinematograful, cârciuma, biroul directorului, curtea școlii, tribuna unui stadion, apartamentul violatorilor, pe stradă, holurile palatului Culturii.

Dacă regizorul Kiril Serebrennikov, care a montat textele lui Sigariev și ale altor autori ruși, spune că printre caracteristicile textelor noi rusești se află dispariția personajului în favoarea figurii dramatice, cel mult schițate, în *Plastilină* există personaje. Cel mai important este Maxim, un puști

de 14 ani, în jurul căruia gravitează întreg universul poveștii. Copilul locuiește cu bunica sa. Părăsit de o mamă care îl bătea, discriminat la școală de colegi și profesori, bruscat de vecini, respins de toată lumea, Maxim găsește un refugiu în confecționarea de obiecte din plastilină. Din când în când, îi curge sânge din nas. Adolescentul de 14 ani primește lovitură după lovitură, fără să-și piardă, însă, inocența. Dar tocmai această inocență și această fragilitate îl vor distruge. Cu toate că luptă împotriva răutății din jur, el este incapabil să se apere, căci armele sunt de plastilină. Nu este făcut să reziste în această lume, devenind victima perfectă a oamenilor răi. Chemat de prietenul său mort Spira într-o lume mai bună, Maxim refuză moartea și îi răspunde de fiecare dată: „Nu acum! Nu încă!” El continuă să îndure răutatea din jur, ajungând în situații din ce în ce mai dificile. Nici măcar dragostea pentru EA nu îl va salva. Este, poate, una dintre cele mai crunte dezamăgiri pe care le trăiește: înainte de a muri, își dă seama că EA nu este de pe altă lume, așa cum și-a încipuit. Face parte și ea din lumea brutală și vulgară a cartierului de blocuri. La final, Maxim va muri, aruncat de la etaj de cei care îl violaseră. Și fără să mai audă chemarea prietenului său.

norway.today

de Igor Bauersima

traducere Victor Scoradet

cu Raluca Ghervan | Alex Zob

regia Marius Gilea | scenografie Vladimir Turturică